

Toespraak Opening Theaterfestival Kunstencentrum 404 – Gent (03/09/2025)

Toespraak bij de start van het Theaterfestival

Goeieavond iedereen,

Dank je Nora, voor je warme woorden. Ook van mijn kant een warm welkom bij de start van dit Theaterfestival.

Traditioneel wordt met het Theaterfestival een nieuw theaterseizoen op gang getrapt.

Dit festival en het komende seizoen wordt ongetwijfeld een werkstuk van verbeelding, van verrassende creaties én nieuwe inzichten. Een beleving van horen, zien én voelen. Luidkeels vol beweging, of tintelend in rusteloze stilte. Kortom, een vrijheid aan emoties die we allemaal samen kunnen beleven, en waar ik als theaterliefhebber ook naar uitkijk.

In theater krijgen grote emoties, grote gebeurtenissen of grote veranderingen in de samenleving een plek. Verhalen geven de schijnbare willekeur van het leven betekenis. Maken een ongrijpbare wereld begrijpelijk.

Theater houdt ons een spiegel voor. Dingen waar we liever van weggijken, komen letterlijk in de spotlight.

En dat is vandaag belangrijker dan ooit.

Ik moet niet uitleggen waarom. In alle hoeken van de wereld is de aanval ingezet op wat ons heel dierbaar is; rechten waarvan we dachten dat die veilig waren, vrijheid, solidariteit – en zelfs op menselijkheid en mededogen.

Nergens is dat vandaag duidelijker dan in Gaza.

Al dat onnoemelijk leed, van al die kinderen, van al die mama's en papa's wordt nog wel gehoord. Maar doen we wel genoeg? Als samenleving? Als individu? Ik als minister? Wij als kunstensector?

Ja, er is het initiatief waarbij honderdduizenden mensen een rode lijn trokken. Op 7 september is er opnieuw – en terecht – een betoging, er zijn de schepen van de Global Sumud Flotilla, met Belgen aan boord, er is de campagne om aan te sluiten bij de internationale Apartheidsvrije Zones.

En ja, de afgelopen dagen is er in onze regering serieus geknokt om tot maatregelen tegen Israël te komen. Met als resultaat een compromis dat anderen tot nieuwe inzichten bracht en dat door economische én politieke sancties verder gaat dan symbolische verklaringen. Er komt een importban van producten uit de bezette gebieden, een sluitend wapenembargo en we scharen ons achter het Frans-Arabisch

initiatief om Palestina te erkennen. De politieke druk op Israël en Hamas wordt opgevoerd. De extreemrechtse Israëlische regering reageert zwaar gepikeerd.

Dat is een begin. Maar meer is nodig, we moeten samen meer doen. Niet alleen gisteren in de regering. Of vandaag, omdat het goed klinkt bij de opening van het Theaterfestival, maar elke dag opnieuw. En we moeten onze verontwaardiging, onze acties, ons verzet volhouden, ieder een vanuit zijn verantwoordelijkheid en mogelijkheden.

En ja, dat engagement gaat om meer dan alleen Gaza. Het gaat om onze universele waarden, het gaat om menselijkheid. De oorlog in Oekraïne is niet meer of minder waard dan een andere, een kindslachtoffer in Oost-Congo is niet minder waard dan een baby in Gaza. Als onze menselijkheid en onze internationale rechtsorde op de schop gaat, dan moeten we als sector met volle kracht ageren.

Consequent, volgehouden.

Met krachtige stem, zoals Alain Platel en SOS Gaza het opnieuw stelden.

Ik pleit ervoor dat onze sector blijvend en zichtbaar actievoert. Door heel concreet de werking van jullie huizen kritisch tegen het licht te houden en niet meer samen te werken met partners en bedrijven die weigeren om ondubbelzinnig afstand te nemen van het genocidaire regime in Tel Aviv.

Ruim 30 jaar geleden ging het Apartheidsregime in Zuid-Afrika door de knieën. Dat was het gevolg van interne oppositie gecombineerd met jarenlange collectieve acties van de internationale gemeenschap. Als we willen dat in Palestina figuren als Nelson Mandela op de voorgrond kunnen treden, dan móeten wij van hieruit blijven handelen.

Vorig jaar opende de Palestijnse theatermaker Iman Aoun het Theaterfestival. Ze riep toen al op voor volgehouden, creatieve actie. Volgens mij is er nood aan een échte, culturele boycot. Dat is onze gedeelde verantwoordelijkheid. Van onze instellingen, de directies en de raden van bestuur.

Ikzelf zal voorstellen om culturele samenwerkingsakkoorden met Israël op te schorten. Het gaat dan meer bepaald om het co-productieakkoord en het cultureel samenwerkingsakkoord.

Iman hield ook een pleidooi voor culturele uitwisseling met Palestina.

Ook dat gaan we doen vanuit Vlaanderen. We zullen een culturele samenwerking opstarten, in de eerste plaats in de Westbank. We werken daarvoor een 'Memorandum van overeenstemming' uit met de Palestijnse Autoriteit.

Beste theaterliefhebber,

In dit verzet, in deze verontwaardiging, in deze acties zal ik altijd jullie bondgenoot zijn. Dus, maak vandaag en morgen werk van al die vreedzame, inventieve acties om het leed

in Gaza aan te kaarten. En alle dagen nadien. Zolang als nodig. Omdat iedereen recht heeft op een goed leven, in vrede en veiligheid.